

Geeft Vlaanderen forfait voor stadionarchitectuur?

Geeft Vlaanderen forfait voor stadionarchitectuur?

aha architectuur — Net voor het jaareinde besliste de Vlaamse regering om financiële steun toe te kennen aan Brugge, Gent, Genk en Antwerpen, de vier steden die een stadion willen bouwen voor het WK-voetbal in 2018. Vraag blijft of dat geldt de architectuur en de stedenbouwkundige inpassing van de projecten ten goede komt. Want heeft de Vlaamse Bouwmeester al niet forfait moeten geven in deze discussie? Of leunt de Vlaamse regering gewoon achterover en doet ze aan *window dressing* wat haar architectuurbeleid betreft?

De lijst met criteria die de miljoenen overheidsgeld moeten legitimeren, ziet er indrukwekkend uit. Bestaande sites krijgen voorrang. Parkeergelegenheid moet gepland worden in functie van de capaciteit van de stadions. Die stadions moeten goed toegankelijk zijn en bereikbaar met het openbaar vervoer. Ze moeten passen binnen bestaande structuurplannen en de gewestplanning. Ze moeten rekening houden met allerlei ecologische richtlijnen.

De lijst werd aangevuld met een fetisj uit het Vlaanderen in Actie-plan: 'De nieuwe stadions moeten een *landmark*-status krijgen'.

Wat zoveel betekent als: ze moeten goed zichtbaar zijn en een middel om aan city marketing te doen.

Achterhaald

Nog maar eens blijkt daaruit dat de Vlaamse regering de eerste architectuurnota van de Vlaamse Bouwmeester niet heeft gelezen. In die nota pleit de Bouwmeester voor geïntegreerde projecten. *Landmark* is een achterhaald concept, omdat het veel te schatplichtig is aan de historische belforten die de macht en de cultuur van een middeleeuwse stad uitstraalden. Een voetbalstadion is niet zomaar een gebouw, het is een plek waar stromen mensen komen en gaan. En dus vraagt het een integrale benadering.

Toen Standard vorig jaar met 3-0 ten onder ging in het Portugese Braga, zal de architectuurminnende voetbalfan misschien hebben gemerkt dat Braga niet alleen knap voetbalt, maar dat het ook over een verbluffend stadion beschikt. Want ook Portugal nam in 2004 het EK te baat om nieuwe voetbalstadions te bouwen of oude te vernieuwen. Het stadion van Braga is nu al een hedendaags monument op wereldschaal.

Eduardo Souto de Moura, de architect die onder meer betrokken was bij het ontwerp van het crematorium in Kortrijk, schoof het voetbalstadion naadloos in het landschap. Een rots werd met mini-explosies gemodelleerd, het puin tot beton verwerkt. Natuur en architectuur gaan er op in één groots gebaar.

Van parkings tot VIP-loges, alle faciliteiten smelten er samen tot een gebouw met landschappelijke en stedelijke dimensies. Zonder dat de architectuur aan eenvoud en beeldwaarde inboet. Het stadion van Braga overstijgt de notie van *landmark*, omdat het niet

zomaar spektakelarchitectuur serveert maar een publieke ruimte creëert met een cultureel surplus. Het is een plek die het landschap niet alleen respect betoont, maar dat landschap viert met magistrale perspectieven.

Die uitzichten worden mogelijk gemaakt doordat de twee tribunes langs de lengterichting van het veld liggen. Achter de doelen is geen ruimte voor supporters, maar heb je een open uitzicht. Aan de ene zijde klimt de bergheuvel omhoog en staat ook een monumentale spuer die het water van de tribuneluidfels met een grandioze geste terugschenkt aan de natuur. Aan de andere zijde opent het stadion zich op de vallei waar de stad zich schuilhoudt.

Het eigenzinnige profiel van het stadion is een vondst van Souto de Moura. Geen voorzitter van een voetbalclub of sjerpdrager die met zo'n idee op de proppen zou komen.

Het siert Braga, een provincienest van zo'n 160.000 inwoners, dat het als kleine stad een intelligent en 'zuiver' stadion bouwt. Geen mercantiel gesjacher om onder het mom van een stadion een winkelcentrum neer te poten. Geen excuses van een langs de zijlijn toekijkende overheid die ambitieuze architecten een plichtnummertje laat uitvoeren.

Als het op voetbalstadions aankomt, ligt Portugal op zijn minst 1-0 op Vlaanderen voor.

In deze rubriek bespreekt de architect en criticus **Koen Van Synghel** tweewekelijks een opgemerkt hedendaags gebouw of ontwerp.